

UN MORMÎNT DE INCINERAȚIE DE LA ARIUȘD

DE

SZÉKELY K. ZSOLT

La capătul nordic al satului Ariușd (jud. Covasna), în apropierea drumului ce duce la Araci, pe malul drept al Oltului, se ridică un deal, pe al cărui platou se află o așezare hallstattiană, suprapusă de o cetate medievală. Acest promontoriu este cunoscut sub denumirea de „Cetatea Csókás”. Locul este amintit mai întâi de B. Orbán¹, care identifica aici o cetate sau ruinele unei mănăstiri. Cercetări sistematice au fost făcute în campania de săpături 1980, fiind cercetate atât așezarea hallstattiană, cât și cetatea medievală.

În cursul săpăturii, la capătul sudic al șanțului nr. 1, la marginea promontoriului, a fost descoperit un mormînt izolat de incinerare. Într-o groapă de formă rotundă, cu diametrul de 0,31 m, la adîncimea de 0,90 m de la suprafața actuală, se aflau grupate oasele calcinate, între care au fost găsite :

1. Un virf de săgeată din fier, lung de 5,7 cm, cu două aripioare laterale și tub de înmănușare cu diametrul de 0,85 cm (fig. 1/2).

2. Un cuțit de fier, lung de 12,15 cm; limba mînerului se păstrează doar pe 1 cm, iar lama are 11,15 cm. Muchia lamei este dreaptă (fig. 1/1).

3. O fibulă de bronz, cu resort format din opt spire; pe arc are o îngroșare profilată iar piciorul se termină într-un buton. Portagrafa este alungită. Lung. : 4,9 cm; lung. resortului : 1,9 cm. Conservare bună (fig. 1/3).

4. Fragment din buza unei cești, făcută la roată din pastă fină de culoare cenușie.

Virful de săgeată face parte din grupa săgeților cu lamă plată, cu „aripioare” și cu tub de înmănușare, cunoscute din așezările geto-dace, de exemplu la Grădiștea Muncelului sau Piatra Craivii². Cuțitul de fier are de asemenea analogii în așezările dacice din Munții Orăștiei, de la Bradu, Poiana, Piatra Craivii etc.³. Fibula de bronz face parte din grupa fibulelor cu corpul puternic profilat (kräftig profilierte Fibeln), cunoscute în așezările geto-dace și apoi în castrarele romane din Pannonia și Dacia; epoca lor de maximă răspîndire este în secolele I—II e.n.⁴.

Fragmentul de ceramică face parte din marginea unui vas roman, cu buza profilată, cunoscut în castrarele romane din Dacia⁵.

Pe baza ritului funerar, incinerarea în groapă, și a inventarului, mormîntul se încadrează în secolele I—II e.n. și aparține populației locale (virful de săgeată și cuțitul de fier sînt de tip dacic și nu roman, iar fibula de bronz servește la încadrarea cronologică a mormîntului, care nu depășește epoca stăpînirii romane). Este un mormînt izolat, într-un mediu în care alte

¹ B. Orbán, *A székelyföld leirása*, III, Pesta, 1869, p. 26.

² Em. Moscalu, *Dacia*, N.S., 21, 1977, p. 331—332 și nota 6; p. 336, fig. 9.

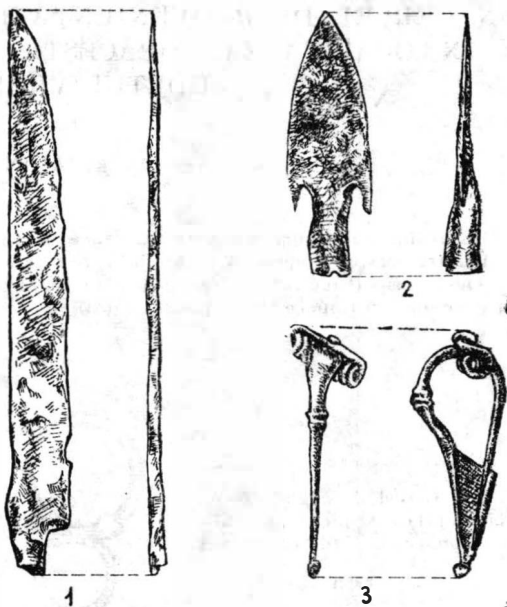
³ I. Glodariu, E. Iaroslavschi, *Civilizația fierului la daci*, Cluj-Napoca, 1979, fig. 66.

⁴ I. Kovrig, *DissPann*, II, 1937, 4, p. 16, pl. 5/50.

⁵ Z. Székely, *A komolói erődített római tábor*, Cluj, 1943, tab. X/2.

vestigii romane nu au fost găsite. Deocamdată este singurul mormint, aparținând populației locale, cunoscut din timpul ocupației romane în această regiune.

Fig. 1. Ariușd, mormint izolat.
1 cuțit de fier ; 2 vîrf de săgeată ;
3 fibulă de bronz.

A CREMATION GRAVE TO ARIUȘD

ABSTRACT

The author describes a cremation grave belonging to inhabitants of the Covasna region during the Roman domination. The funeral stock of the grave consists of an arrow head, an iron knife, a bronze fibula and a fragment of Roman pottery.

FIGURE CAPTION

Fig. 1. Ariușd, 1 iron knife ; 2 arrow head ; 3 bronze fibula.